

Yhdistyksen sääntöjen mukainen toimintakertomus 2019

Sisällys

Yhteenveto vuodestamme	1
Vaikutimme Suomen ihmisoikeustilanteeseen	3
Yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän vastainen työ.....	4
Sukupuolittuneen väkivallan vastainen työ	6
Taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet	8
Ihmisoikeustietoisuuden lisääminen Suomessa	11
Viestintä	13
Hallinto ja organisaation kehittäminen	14
Liitteet	16
Liite 1: Ihmisoikeusliiton johtokunta 2019	16
Liite 2: Saadut avustukset ja sopimustuotot 2019	16
Liite 3: Ihmisoikeusliiton lausunnot 2019	17

Yhteenvedo vuodestamme

Ihmisoikeusliiton tehtävänä on edistää perus- ja ihmisoikeuksia Suomessa ja lisätä tietoisuutta ihmisoikeuksista. Toimintamme vuonna 2019 oli vireää ja vaikuttavaa. Työskentelimme monin keinoin sen puolesta, että kaikkien ihmisten perus- ja ihmisoikeudet toteutuisivat Suomessa. Järjestön strategian mukaisesti ihmisoikeustyön temaattiset painopisteet olivat: 1) yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän poistaminen, 2) taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien edistäminen, 3) sukupuolittuneen väkivallan ennaltaehkäisy sekä 4) ihmisoikeus-tietoisuuden edistäminen.

Vaikutimme moniin yhteiskuntapoliittisiin prosessihin. Keskeisimpänä oli eduskuntavaalien alla ja hallitusohjelmanevottelujen aikana tapahtunut vaikuttaminen hallitusohjelmaan. Erityisesti vaikutimme sen puolesta, että uusi hallitus sitoutuisi perusturvaetuuksien nostamiseen niin, että valtio turvaa oikeuden riittävään toimeentuloon. Ihmisoikeusliiton ja muiden toimijoiden vaikuttamistyö tuotti tulosta, sillä hallitusohjelmaan tuli kirjaus sitoutumisesta perusturvan korottamiseen ja hallitus teki pieniä korotuksia joihinkin etuuksin. Työmme kuitenkin jatkuu, sillä perusturvaetuedet eivät riitä välttämättömiin arjen kuluihin.

Myös Ihmisoikeusliiton perinteisen kevätseminaarin aiheena oli oikeus riittävään toimeentuloon ja se, että Suomen valtio ei tällä hetkellä turvaa tämän ihmisoikeuden toteutumista. Seminaari pohjusti hallitukselle suunnattua vetoomustamme perusturvan tason nostamiseksi. Lähes 7500 ihmistä allekirjoitti vetoomuksen, joka luovutettiin hallitusohjelmanevottelijoille toukokuussa.

Jatkoimme yhteistyötä Kuurojen Liiton kanssa tukien kuurojen ja viittomakielisten yhteisön vaatimusta, jotta Suomen valtio tutkisi historian vääryydet ja käynnistäisi prosessin niiden selvittämiseksi. Hallitusohjelma sisälsikin kirjauksen sovintoprosessin käynnistämisestä.

Jatkoimme tyttöjen sukuelinten silpomisen (FGM) vastaista työtämme. Pidimme hiljattain Suomeen muuttaneille keskusteluryhmiä, joissa puhuttiin itsemäärämisoikeudesta ja nk. kunniaan liittyvästä väkivallasta. Yhteisötyömme tavoitti yli 500 ihmistä.

Vaikutimme osaltamme siihen, että hallitusohjelmaan kirjattiin pakkoavioliittojen kriminalisoinnin selvittäminen ja vaadimme valtiota tehostamaan muutoinkin kunniaan liittyvään väkivaltaan puuttumista. Koulutuksemme näistä aihepiireistä tavoittivat noin 700 eri alan ammattilaista kuudella paikkakunnalla.

Ihmisoikeuksien edistämiseen vaikutettiin myös antamalla lausuntoja lainsäädäntöprosesseihin sekä raportoimalla Suomen ihmisoikeus-tilanteesta YK:n ja Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien toteutumista valvoville komiteoille.

Helmikuussa toteutimme julkisen liikenteen toimijoiden eli HSL:n ja HKL:n sekä lukuisien järjestöjen kanssa pääkaupunkiseudulla toistamiseen näyttävästi [STOP! Päätepysäkki syrjinnälle -kampanjan](#). Ensimmäisen kerran vuonna 2017 toteutettuun kampanjaan tuli uutena elementtinä mukaan eri vähemmistöihin kuuluvista nuorista koostuva ryhmä, joka valmisteli ja toteutti flash mobin 14.2. Helsingin keskustassa.

Ihmisoikeuskasvatus oli tärkeä osa työtämme. Jatkoimme kuntien nuorisotyöntekijöiden kouluttamista opetus- ja kulttuuriministeriön tukeman Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hankkeen kautta. Jatkoimme myös romani- ja saamelaisnuorten kouluttamista ihmisoikeuksista ja ihmisoikeusvaikuttamisesta, ja uutena ryhmänä koulutimme myös viittomakielisiä nuoria.

Vaikutimme sen puolesta, että uusi hallitus sitoutuisi perusturvaetuuksien nostamiseen.

Näkemyksiämme Suomen ihmisoikeustilanteesta arvostettiin. Asiantuntijamme olivat mukana keskeisissä ihmisoikeuksia koskevissa kansallisissa neuvottelukunnissa ja esiintyivät lukuisissa tilaisuuksissa ja tiedotusvälineissä. Mediahaastatteluja annoimme kymmeniä.

Vuosi huipentui kansainväliseen ihmisoikeuksien päivään 10.12, jolloin järjestimme Ihmisoikeusliiton 40-vuotisjuhlat Kaapelitehtaalla. Juhlapuhujina olivat muun muassa järjestön ensimmäinen puheenjohtaja emeritusprofessori Tapio Varis ja nykyinen puheenjohtaja Maija Jäppinen. Runsasluukuinen ja monitaustainen vierasjoukko ja puheita pitäneet yhteistyökumppanit kiittivät Ihmisoikeusliittoa lojaalista ja luotettavasta yhteistyöstä ja liittolaisuudesta. Samana aamuna Helsingin Sanomissa julkaistiin kahden sivun mainos, jossa taiteilija Paula Vesala puolusti ihmisoikeuksia ja demokratiaa ja jossa pyydettiin tukea työllemme.

Kampanjoimme näkyvästi kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien puolesta yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa.

Toimintaympäristössä tapahtunut keskeinen muutos oli Suomen hallituksen vaihtuminen ja ainakin kirjausten tasolla perus- ja ihmisoikeuksien kannalta myönteinen hallitusohjelma. Nyt tehtävänä on yhdessä muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa seurata kirjausten siirtymistä käytäntöön.

Jäsenet ja vapaaehtoiset ovat oleellinen osa Ihmisoikeusliittoa ja tarjosimme heille keskustelu- ja koulutustilaisuuksia muun muassa syrjinnästä sekä toimeentulosta ihmisoikeuskysymyksenä. Jäsenmäärämme kasvoi 13 prosenttia ja myös uusia innokkaita vapaaehtoisia tuli mukaan.

Pidimme tiivistä yhteyttä kansainväliseen ihmisoikeusjärjestöjen federaatioon FIDH:iin (International Federation for Human Rights), jonka jäsen Ihmisoikeusliitto on. Pääsihteeri Kaari Mattila valittiin lokakuussa FIDH:n johtokuntaan ja sen työvaliokuntaan kolmivuotiskaudeksi.

Kuva: Ida Tokola

Kuva: Ida Tokola

Vaikutimme Suomen ihmisoikeustilanteeseen

Vuonna 2019 vaikuttamistyössä korostui erityisesti vaikuttaminen tulevaan hallitusohjelmaan eduskuntavaalien alla ja hallitusohjelmaneuvoittelujen aikana.

Vaikuttamistyöhön kuului keskeisenä lukuisien lausuntojen antaminen (ks. liite 3). Lisäksi tapasimme useita päättäjiä ja ihmisoikeussopimuksia valvovien kansainvälisten tahojen YK:n ja Euroopan neuvoston edustajia.

Osallistuimme jäsenenä ihmisoikeuksien kanalta keskeisiin kansallisiin neuvottelukuntiin ja foorumeihin kuten eduskunnan ihmisoikeuskeskuksen ihmisoikeusvaltuuskuntaan, ulkoministeriön Ihmisoikeudet ulkopoliitikassa -foorumiin, yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukuntaan sekä oikeusministeriön syrjinnän seuranta -työryhmään.

Yhdenvertaisuuden edistäminen oli mukana läpileikkaavana teemana Ihmisoikeusliiton toiminnassa kuten lausunnoissa ja raporteissa, koulutuksissa ja tilaisuuksien järjestelyissä.

Järjestöjen yhteistyö ihmisoikeuskysymyksissä on tärkeää tehokkaamman vaikuttamisen, synergian sekä keskinäisen tuen takia. Ihmisoikeusliitto jatkoi ihmisoikeustyötä tekevien järjestöjen verkoston koordinoimista. Verkosto kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa ja mukana oli 20 järjestöä. Verkosto on tavannut vuodesta 2018 eri ministeriöitä sen seuraamiseksi, miten ne ovat panneet toimeen omalla sektorillaan Suomen valtion vuonna 2017 YK:n jäsenmailta saamat UPR-suositukset (Universal Periodic Review). Vuonna 2019 tapasimme verkoston kanssa valtiovarainministeriön virkahenkilöitä ja budjettipäällikköä sekä oikeusministeriön ja ulkoministeriön edustajia. Lisäksi verkosto seurasi, miten viranomaiset toimeenpanevat toista kansallista perus- ja ihmisoikeuksien toimintaohjelmaa.

Muun vaikuttamisen lisäksi osallistuimme julkisiin mielenilmauksiin kuten kesäkuussa Helsingin Pride -kulkueeseen ja ilmastomuutoksen torjumisen tekoja vaatineeseen mielenosoitukseen syyskuussa eduskuntatalon edessä.

Yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän vastainen työ

Jatkoimme kampanjointia julkisessa liikenteessä tapahtuvaa syrjintää ja häirintää vastaan keskittyen nuorten kokemuksiin

Ihmisoikeusliiton, HSL:n ja HKL:n yhteinen [STOP! Päätepysäkki syrjinnälle -kampanja](#) toteutettiin pääkaupunkiseudulla toistamiseen helmikuussa. Kanssamatkustajille suunnatun kampanjan lisäksi pyrimme vaikuttamaan eri tavoin sen puolesta, että pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen toimijat puuttuisivat paremmin syrjintätilanteisiin ja muuttaisivat omia käytäntöjään kuten koulutukseen tai kuljettajien ohjeistukseen liittyviä käytänteitään.

Kampanjavalmistelun osana kokosimme yhteen ryhmän nuoria, joilla kaikilla oli myös omakohdasta kokemusta syrjinnästä esimerkiksi vammaisuuden tai äidinkielen takia. Tämä osuus sai rahoitusta ja oli osa Suomen Akatemian ALL-YOUTH-tutkimushanketta. Nuoret oppivat vaikuttamisesta ja kampanjoinnista sekä syrjinnästä ja häirinnästä. Ryhmä suunnitteli yhdessä Helsingin Kompassi-aukiolla toteutetun flash mobin #Pysähdy2019. Nuorten ryhmä teki aivan uudella tavalla vaikuttavaa syrjinnänvastaista työtä. Nuoret itse kokivat vaikuttamisen ryhmässä voimaannuttavana ja tärkeänä. Vuonna 2019 esittelimme paljon kiinnostusta herättänyttä toimintamallia myös muille järjestöille ja toimijoille ALL-YOUTH-hankkeen tutkija Reetta Mietola oli tutkijan roolissa mukana nuorten kokoontumisissa ja hän esitteli prosessia tutkimushankkeen seminaarissa.

Nuorten ryhmä teki aivan uudella tavalla vaikuttavaa syrjinnänvastaista työtä.

Jatkoimme vähemmistöryhmiin kohdistuneiden historiallisten vääryyksien käsittelyä

Vuoden 2018 kevätseminaarimme Historian vääryydet – Miten valtio voi hyvittää mennyttä? sysäsi liikkeelle ja vauhditti erityisesti viittomakielisten kokemien historiallisten vääryyksien selvittämistyötä. Selvittävänä on vääryyksiä kuten pakkosterilisaatiota ja oman äidinkielen käytön kieltämistä oppilaitoksissa. Vuonna 2019 tuimme Kuurojen Liittoa prosessin edistämiseksi. Hallitusohjelmaan saatiin kirjaus, että kuuroihin kohdistuneista oikeudenloukkauksista aloitetaan selvitystyö. Ihmisoikeusliitto on mukana Kuurojen liiton asettamassa työryhmässä, jossa edistetään, seurataan ja vaikutetaan tähän prosessiin.

Vaikutimme viharikosten tunnistamiseen ja viharikosten uhrien ilmoittamiskynnyksen madaltamiseen

Vaikutimme eri tilanteissa sen puolesta, että poliisi ja muu oikeuslaitos tehostaisivat ja systematisoisivat työtään viharikosten tunnistamiseksi. YK:lle tekemiemme lausuntojen lisäksi keskustelimme aiheesta mm. Euroopan rasismin ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) kanssa heidän Suomen vierailunsa aikana. Levitimme Rikosuhripäivystyksen kanssa Ihmisoikeusliiton jo vuonna 2015 julkaisemaa ja vuonna 2016 eri kielille kääntämää Oliko se viharikos? -esitettä eri tahoille. Ihmisoikeusliitto seurasi oikeusministeriön Against Hate -hanketta osallistumalla työryhmien kokouksiin, hankkeen loppukonferenssiin Kroatiassa sekä kommentoimalla hankkeessa luotuja suosituksia.

Kuva: Jan Ahlstedt

Vaikutimme vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiseen

Toimme esiin vammaisten ihmisten oikeuksien loukkauksia osana keskeisiä vaikuttamisprosesseja kuten lausunnoissamme YK:lle ja viestinnässämme. Ihmisoikeusliitto tuki näkyvästi vammaisjärjestöjen Ei myytävänä -kansalaisaloitetta sen puolesta, että vammaisten ihmisten tarvitsemien välttämättömien palvelujen kilpailutus jätettäisiin hankintalain ulkopuolelle. Lisäksi Ihmisoikeusliitto oli mukana ihmisoikeusvaltuuskunnan alaisessa vammaisten ihmisoikeuskomiteassa.

Vaadimme ihmisoikeusperusteista romanipolitiikkaa

Toimme romaneihin kohdistuvan syrjinnän esille lukuisissa puheenvuoroissa, lausunnoissa ja koulutuksissa. Korostimme esimerkiksi valiokuntakuulemisessa tarvetta ihmisoikeuksiin pohjaavalle romanipolitiikalle, joka huomioi romaneihin kohdistuvan rakenteellisen syrjinnän lisäksi myös nk. sisäisen syrjinnän ja oikeuksia loukkaavat käytännöt. Koulutimme Romanian nuorisoneuvoston pyynnöstä romaninuoria ihmisoikeuksista. Koulutuksiin osallistui yhteensä 20 nuorta vuonna 2019.

Kuva: Emilia Lounela

Korostimme saamelaisten itsehallintoa kieleen ja kulttuuriin liittyvissä asioissa

Nostimme alkuperäiskansa saamelaisten oikeuksien loukkauksia esiin erityisesti lausunnoissamme kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia valvoville komiteoille sekä tapaamisissa YK:n ja Euroopan neuvoston edustajien kanssa. Nostimme esiin puutteita viranomaisten toimissa vapaan ja tietoon perustuvan ennakosuostumuksen hankkimisessa saamelaisiin kohdistuvassa päätöksenteossa.

Edistimme seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia yhteistyössä eri tahojen kanssa

Jatkoimme transihmisten oikeuksien puolesta vaikuttamista vaatimalla translain uudistamista yhteistyössä mm. Trasekin, Setan ja Amnestyn Suomen osaston kanssa. Teimme yhteistyötä myös kansainvälisten ihmisoikeussopimusten valvontaan liittyen. Osallistuimme Setan koordinoimaan Sateenkaaripoliittisen vaikuttamistyön verkostoon.

Sukupuolittuneen väkivallan vastainen työ

Sukupuolittuneen väkivallan vastainen työme keskittyi tyttöjen sukuelinten silpomisen (FGM) ja nk. kunniaan liittyvän väkivallan torjumiseen Suomessa. Työmme muotoja ovat asennemuutostyö, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, kouluttaminen ja tiedottaminen.

Muutimme ja vahvistimme asenteita tyttöjen sukuelinten silpomisen ehkäisemiseksi ja itsemääräämisoikeuden toteutumiseksi

Keskeisin toimintamuotomme oli edelleen asennemuutostyö tyttöjen sukuelinten silpomisen (FGM) ehkäisemiseksi ja itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi (mukaan lukien kunniaan liittyvän väkivallan ennaltaehkäisy) Suomessa. Vuonna 2019 toimimme pääosin amharan- ja somalinkielisten henkilöiden parissa. Omakielisissä keskusteluryhmissä tehtävän ennaltaehkäisevän työn lisäksi ohjasimme silpomisen läpikäyneitä naisia tarvit-

taessa hoitoon. Vasta Suomeen muuttaneita henkilöitä tavoitimme myös muiden tahojen, kuten Turussa Daisy Ladies ry:n, Oulussa Monikulttuuriset siskot ry:n sekä Helsingin kaupungin Kyky-hankkeen ja Hämeenlinnan kaupungin Paavo-toiminnan kautta. Vasta Suomeen tulleiden ryhmissä keskustelimme tyttöjen sukuelinten silpomisesta, kunniaan liittyvästä väkivallasta sekä itsemääräämisoikeudesta. Pidimme seitsemällä paikkakunnalla 115 pienryhmäkeskustelua, joihin osallistui yli 520 henkilöä. Osallistujat olivat eri-ikäisiä ja heistä miehiä oli 22 prosenttia.

Toimintamme tunnettuus kasvoi ja siihen haikutui oma-aloitteisesti lisää ihmisiä, jotka halusivat vaikuttaa edelleen omissa yhteisöissään FGM:n ennaltaehkäisemiseksi. Saimme työtämme hyvää palautetta, ja osallistujat ilmaisivat luottamuksensa toimintaamme kohtaan.

7 paikkakuntaa

115 ryhmäkeskustelua

520 osallistujaa

“Koulutuksiimme osallistuneet ammatillaiset kertoivat, että he pystyvät nyt paremmin ottamaan silpomisen ja kunniaan liittyvän väkivallan puheeksi ennaltaehkäisevästi sekä auttamaan heitä, joihin tällaisia loukkauksia on kohdistunut.”

Kuva: Milka Alanen

Vaadimme valtiota tehostamaan kunniaan liittyvään väkivaltaan puuttumista

Vuonna 2019 tyttöjen sukuelinten silpominen ja kunniaan liittyvä väkivalta olivat paljon esillä sekä mediassa että viranomaisprosesseissa, ja vuosi oli vilkas myös meille.

Annoimme kuusi lausuntoa ja kannanottoa FGM:stä ja nk. kunniaan liittyvästä väkivallasta (ks. liite 3). Osallistuimme Väkivallaton lapsuus –toimintaohjelman kunniaan liittyvää väkivaltaa käsittelevän osion kirjoittamiseen ja käytimme lukuisia puheenvuoroja aihepiirien tilaisuuksissa, mm. Euroopan neuvoston GREVIO-komitean Suomea koskevan raportin julkaisuseminaarissa. Työmme vaikutti osaltaan siihen, että hallitusohjelmaan kirjattiin pakkoavioliittojen kriminalisoinnin selvittäminen.

Verkostomme keräsivät yhteen alan keskeiset toimijat

Vaikutimme myös erilaisissa verkostoissa. Jatkoimme perustamiemme kunniaan liittyvän väkivallan ja FGM:n vastaisten verkostojen koordinoitua. Molempiin verkostoihin kuuluu muun muassa eri ministeriöiden, viranomaistahojen, poliisin ja järjestöjen edustajia. Verkostot koetaan saadun palautteen mukaan erittäin hyödyllisiksi. Osallistuimme myös muihin verkostoihin, kuten Joku Raja! –työvaliokuntaan (Amnestyn Suomen osasto) ja Veto-verkostoon (Suomen Pakolaisapu). Kuulumme ainoana järjestönä Suomesta End FGM EU –verkostoon, joka on EU-maissa FGM-työtä tekevien järjestöjen asiantuntijaverkosto.

”Nyt uskallan puuttua” - Valtakunnalliset koulutukset lisäsivät ammattilaisten osaamista

Koulutimme FGM:stä ja kunniaan liittyvästä väkivallasta muun muassa koulukuraattoreita, –psykologeja ja terveydenhoitajia, poliiseja, käräjätuomareita ja oikeusavustajia sekä gynekologeja. Pidimme koulutuksia kuudella paikkakunnalla ja niihin osallistui noin 700 henkilöä. Koulutuksiimme osallistuneet ammattilaiset kertoivat, että he pystyvät nyt paremmin ottamaan silpomisen ja kunniaan liittyvän väkivallan puheeksi ennaltaehkäisevästi sekä auttamaan tehokkaammin heitä, joihin tällaisia loukkauksia on kohdistunut.

Miesten asenteet ja osallistuminen FGM:n ehkäisyyn – selvitystyö ja seminaari

Valmistelimme selvitystä miesten tiedosta ja näkemyksistä tyttöjen sukuelinten silpomiseen liittyen. Selvitys perustui noin 20 eri-ikäisen somalitaustaisen miehen teemahaastatteluihin. Aineistosta nousevia havaintoja ja alustavia tuloksia esittelimme 3.12. pitämässämme seminaarissa.

Kuva: Ida Tokola

Taloudelliset ja sosiaaliset oikeudet

Vuoden 2019 aikana nostimme laajasti esiin taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien ongelmia Suomessa. Vaikutimme erityisesti sen puolesta, että hallitusohjelmaan kirjattaisiin perusturvan tason korottaminen. Lisäksi vaikutimme siihen, että keskustelua toimeentulosta ja köyhyydestä käytäisiin enemmän ihmisoikeuksien näkökulmasta. Syksyllä kampanjoimme näkyvästi kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien puolesta.

Vaadimme oikeutta riittävään toimeentuloon

Maaliskuussa Ihmisoikeusliiton perinteisen kevätseminaarin otsikkona oli: Riittävä toimeentulo – kyse on ihmisoikeudesta! Seminaari kokosi yhteen tutkijoita, poliitikkoja, viranhaltijoita sekä köyhyyttä kokeneita ihmisiä. Seminaarissa korostimme, että taloudellisten

ja sosiaalisten oikeuksien toteuttaminen ei ole vain poliittinen arvovalintakysymys vaan valtiolla on oikeudellinen velvollisuus turvata riittävä toimeentulo kaikille. Seminaarissa keskusteltiin myös puolueiden linjauksista perusturvan tason korottamiseksi sekä riittävän toimeentulon huomioimiseksi sosiaaliturvan kokonaisuudistusprosessissa.

Perusturvan tasoa on nostettava –nettivetoomuksemme keräsi lähes 7500 allekirjoitusta. Luovutimme vetoomuksen kesäkuussa hallitusohjelmaneuvottelijoille Säätytalon edustalla.

Arviomme mukaan työmme vaikutti siihen, että hallitusohjelmaan tuli kirjaus perusturvan tason korottamisesta sekä indeksijäädytysten purkamisesta.

Luovutimme Riittävä toimeentulo on ihmisoikeus: Perusturvan tasoa on nostettava! -vetoomuksen kesäkuussa hallitusohjelmaneuvottelijoille Säätytalon edustalla.

Kuva: Milka Alanen

Kuva: Liisa Huima

Vaadimme kehitysvammaisten työhyväksikäytön lopettamista

Strategiamme mukaisesti toimimme myös sen puolesta, että kehitysvammaiset ihmiset saisivat palkkaa tekemästään työstä. Tavoitteemme on, että nykyisenkaltaisen työtoiminta ja muut mahdolliset kehitysvammaisten ihmisten palkattomat työmuodot arvioidaan ja järjestelmä uudistetaan Suomessa perusteellisesti.

Toteutimme syyskuussa yhteistyössä Kehitysvammaliiton kanssa varsin runsaasti näkyvyyttä saaneen [Palkkaa työstä -kampanjan](#). Kampanjassa toimimme esille työtoiminnan epäkohtia sekä vaadimme kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien turvaamista työsuhteen tun-

nusmerkit täyttävästä työstä. Kuusi kehitysvammaista ihmistä kertoi kampanjassa omista kokemuksistaan. Työmme tuloksena muun muassa ammattiliitot sekä kehitysvammaisten ihmisten työllistymisen parissa työskentelevät kunnat ja järjestöt osallistuivat aiheesta käytävään julkiseen keskusteluun. Kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien loukkauksia toimme esiin myös työministerin erityisavustajan ja TEM:n virkahenkilön tapaamisissa. Kampanjamme sysäsi osaltaan eteenpäin STM:n kehitystyötä, jolla edistetään osatyökykyisten vammaisten ihmisten työllistämistä.

Kampanjassa toimimme esille työtoiminnan epäkohtia sekä vaadimme kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien turvaamista työsuhteen tunnusmerkit täyttävästä työstä.

Kuva: Ida Tokola

Ihmisoikeustietoisuuden lisääminen Suomessa

Jatkoimme ihmisoikeuskasvatukseen liittyvää vaikuttamistyötä yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Ministeriöiden tapaamisissa toimimme esiin eri viranhaltijoiden systemaattisen ja pakollisen ihmisoikeuskoulutuksen tarvetta. Esimerkiksi oikeusministeriössä korostimme poliittisten toimijoiden kuten kansanedustajien ihmisoikeuskoulutuksen tärkeyttä. Vaadimme sekä kansallisissa että kansainvälisten sopimusten valvontaan liittyvissä lausunnoissamme viranomaisilta ja valtiolta lisäpanostuksia ihmisoikeuskasvatukseen ja -koulutukseen. Esimerkiksi valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa (VANUPO) koskevassa lausunnossamme korostimme, että ihmisoikeuskasvatuksen näkökulma tulisi huomioida selvemmin myös hallituksen nuorisopolitiikassa.

Nuorisotyöntekijät ja nuoret saivat valtakunnallisesti ihmisoikeustietoa

Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä –hankkeen kolmannessa vaiheessa toteutimme

valtakunnallisen tarvekartoituksen nuorisotyöntekijöiden koulutustarpeista. Kartoituksessa tehtiin tiivistä yhteistyötä kaupunkimaisen nuorisotyön Kanuuna-verkoston kanssa. Tavoitteena oli selvittää eri toimijoiden näkemyksiä ihmisoikeusteemoista, joissa lisäkoulutusta tarvitaan. Aineistoa koottiin sähköisellä kyselyllä, haastattelemalla nuorisualan viranhaltijoita sekä nuorisotyöntekijöiden ja nuorten kanssa pidetyissä ryhmäkeskusteluissa. Toukuussa esittelimme tarvekartoituksen tuloksia nuorisotoimien johtajille ja keräsimme heiltä palautetta.

Jatkoimme nuorisotyöntekijöiden ja nuorten ihmisoikeuskoulutuksia. Järjestimme muun muassa Nuori2019 -tapahtumassa työpajan yksityisyyden suojasta sekä koulutimme Kanuunan yhdenvertaisuusverkoston jäseniä ihmisoikeuksista. Yhteensä 55 nuorisotyöntekijää sai koulutusta.

Tuotimme nuorisotyöntekijöille suunnattuja materiaaleja ihmisoikeudet.net -sivustolle.

1 alkuvuosi	14 750 €
1 alkuvuosi ja 1 loppu alku 14 v	19 180 €
1 alkuvuosi ja 2 loppu alku 14 v	23 600 €
1 alkuvuosi ja 3 loppu alku 14 v	28 020 €
1 alkuvuosi, 1 loppu alku 14 v ja 1 loppu 14-17 v	28 590 €
2 alkuvuosi	23 180 €
2 alkuvuosi ja 1 loppu alku 14 v	28 590 €
2 alkuvuosi ja 2 loppu alku 14 v	30 790 €
2 alkuvuosi ja 3 loppu alku 14 v	35 400 €
2 alkuvuosi ja 4 loppu alku 14 v	39 820 €
2 alkuvuosi ja 1 loppu 14-17 v	29 500 €
2 alkuvuosi ja 2 loppu 14-17 v	36 880 €
2 alkuvuosi, 1 loppu alku 14 v ja 1 loppu 14-17 v	33 920 €
3 alkuvuosi	29 500 €
3 alkuvuosi	36 880 €

Ihmisoikeusliitto

10.10.2019

Vuoden 2019 aikana järjestimme ihmisoikeuskoulutuksia viittomakielisille nuorille ja romaninuorille. Neljään eri koulutustilaisuuteen osallistui 12 viittomakielistä nuorta ja 20 romaninuorta. Koulutukset toteutettiin yhteistyössä Kuurojen Liiton sekä Romaninuorten neuvoston kanssa.

Koulutimme eri toimijoita ihmisoikeuksista

Asiantuntijamme kouluttivat vuonna 2019 ihmisoikeuksien perusteista pyynnöstä myös muita tahoja kuten Helsingin kaupungin museon henkilökuntaa, Sitran johtajuuskoulutukseen osallistuneita sekä Ellun Kanat-mainostomiston henkilöstöä.

Aloitimme ihmisoikeudet.net-sivuston päitys- ja kehittämistyön Tradekan tuella

Jatkoimme ihmisoikeudet.net -sivuston ylläpitoa. Sivuston opettajille suunnattuja osia on pidetty monipuolisina ja käyttäjäystävällisinä. Kehitimme sivustolle nuorisotyöntekijöitä palvelevia materiaaleja.

*Ihmisoikeudet.net
-sivuston opettajille
suunnattuja osia on
pidetty monipuolisina
ja käyttäjä-
ystävällisinä.*

Kuva: Milka Alanen

Viestintä

Ihmisoikeusliitto viesti näkyvästi ja aktiivisesti ihmisoikeuskysymyksistä ja asiantuntijamme olivat paljon esillä mediassa. Suurin viestinnällinen ponnistus oli nettisivu-uudistus, jota työstettiin koko vuosi. Sosiaalisen median kanavista Instagram oli selvässä nousussa. Kampanjat kuten 'STOP! Päätepysäkki syrjinnälle' ja kehitysvammaisten työoikeuksien loukkauksiin keskittyvä 'Palkkaa työstä' lisäsivät näkyvyyttämme.

Asiantuntijahaastatteluja annoimme muun muassa nk. kunniaan liittyvästä väkivallasta, urheilun ihmisoikeuskysymyksistä ja tyttöjen sukuelinten silpomisesta. Myös pääsihteerin henkilöhaastattelut keräsivät mediaosumia. Palkkaa työstä -kampanjan aikana kirjoitimme kehitysvammaisten työoikeuksista yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa Vieraskynäkirjoituksen Helsingin Sanomiin ja aihe näkyi muutenkin hyvin mediassa. Medianäkyvyyttä keräsi myös Päätepysäkki syrjinnälle -kampanjamme ja siihen liittyvät teemat.

Mediaosumien määrä perinteisessä mediassa: 152

Nettisivujen kävijämäärä: 80 000

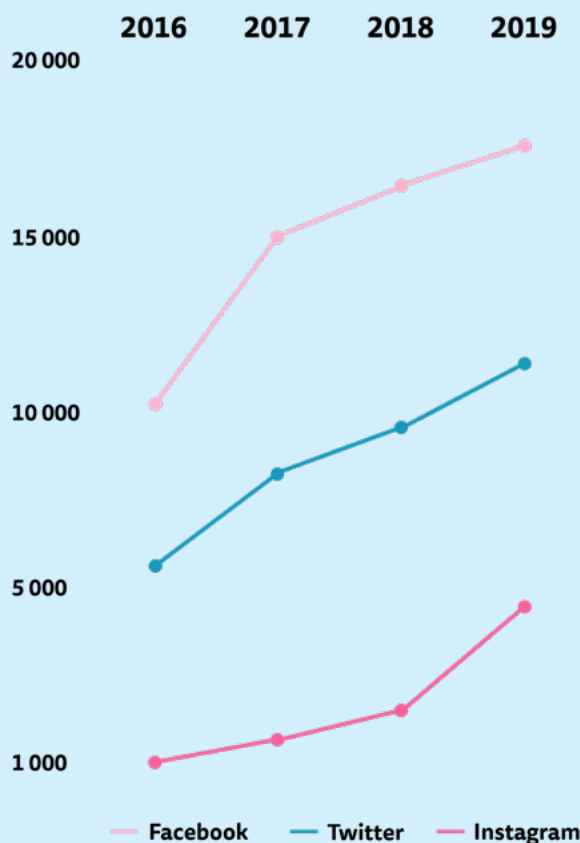
Facebook-sivumme tykkääjien määrä: 17 700
(16 400 vuonna 2018)

Twitter-tilimme seuraajamäärä: 11 100
(9 800 vuonna 2018)

Instagram-tilimme seuraajamäärä: 4 300
(2 300 vuonna 2018)

Sosiaalisen median seuraajamäärien kasvu:

Hallinto ja organisaation kehittäminen

Talous ja varainhankinta

Järjestön taloudenpitoa kehitettiin ja ylläpidettiin hyvien hallinto- ja kirjanpitotapojen mukaisesti. Tärkeimmät rahoituslähteet olivat Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n myöntämä yleisavustus, kohdennetut yleisavustukset opetus- ja kulttuuriministeriöltä (OKM) ja ulkoministeriöltä, sekä STEA:n ja OKM:n myöntämät toiminta- ja hankeavustukset. Lisäksi järjestön rahoitus koostui sopimus- tuotoista sekä yksityisestä varainhankinnasta.

Haasteellista työlle oli edellisvuosien tapaan yleisavustuksen tasoon ja jatkuvuuteen liittynyt epävarmuus. Nykyisen laadukkaan toiminnan ja viranomaisten meiltä toivomien toimenpiteiden toteuttaminen edellyttäisi korkeampaa yleisavustusta. Esimerkiksi vuonna 2019 toteutettua tärkeää ja kiiteltyä toimintaa liittyen kehitysvammaisten työoikeuksien ongelmiin emme pysty ilman lisärahoitusta käytännössä jatkamaan vuonna 2020.

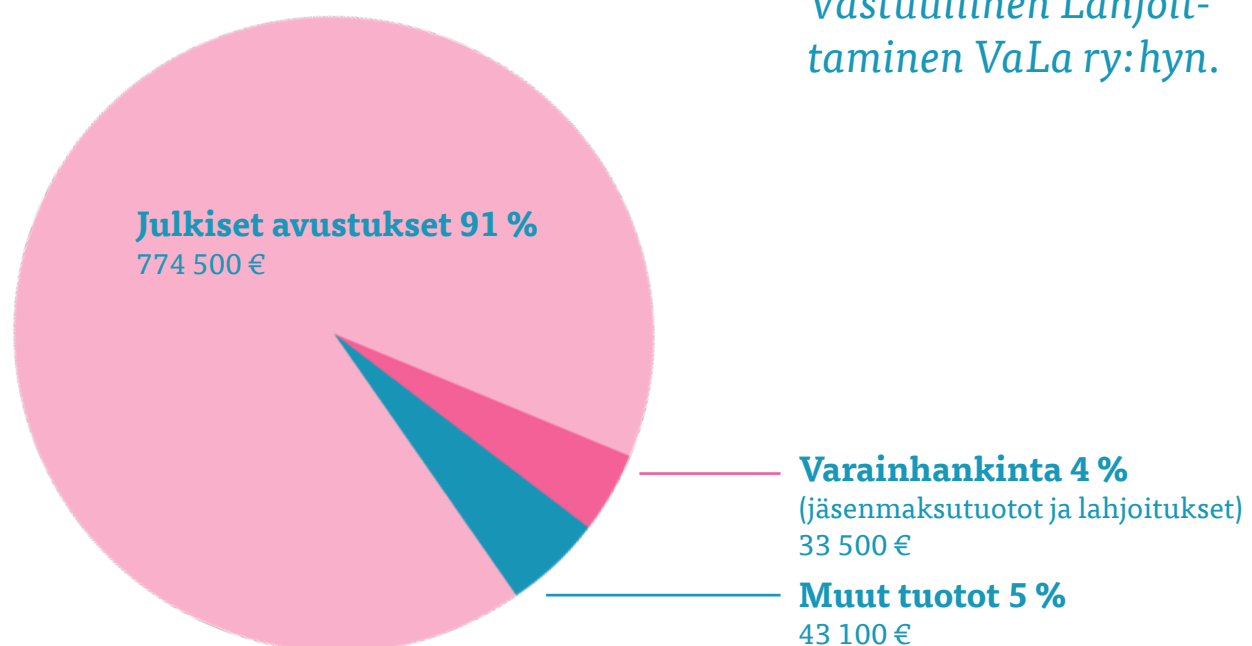
Yksityisen varainhankinnan kehittämistä jatkettiin vuonna 2019 suunnitelmallisesti. Keskeisiä väyliä olivat tele- ja internetmarkkinointi sekä uutena elementtinä tekstiviestilahjoitukset. Järjestön nettisivujen uudistushankkeen yhteydessä kiinnitettiin erityistä huomiota lahjoittamisen sujuvuuteen ja selkeyteen uusilla sivuilla. Ihmisoikeusliitto liittyi Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry:hyn. VaLa on varainhankintaa harjoittavien yleishyödyllisten yhteisöjen yhteistyöverkosto, joka edistää hyvän hallinnon ja hyvän varainhankinnan periaatteita.

Jäsenmaksuilla sekä kerta- ja kuukausilahjoituksilla kerätty summa oli vuonna 2019 yhteensä noin 33 500 euroa.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen tulos oli 9 355 € (-14 585 € vuonna 2018).

Ihmisoikeusliiton tilintarkastajana toimi Oy Tuokko Ltd.

Tulorakenne 2019:

Henkilöstöhallinto ja johtaminen

Ihmisoikeusliiton johtokunta kokoontui seitsemän kertaa vuonna 2019 ja lisäksi pidettiin kaksi sähköpostikokousta. Vuoden 2019 suurin hallinnollinen uudistus oli järjestön sääntömuutos. Johtokunta valmisteli kevään aikana sääntömuutosesityksen, joka hyväksyttiin 13.8. koolle kutsutussa yhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa. Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi Ihmisoikeusliiton uudet säännöt 29.8.

Sääntömuutoksen myötä vuonna 2019 pidettiin ensimmäistä kertaa kaksi vuosikokousta: kevätkokous 28.3. sekä syyskokous 16.12.

Johtokunnan puheenjohtajana toimi 1.1.-2.5. Reetta Toivanen ja 2.5.-31.12. Maija Jäppinen (johtokunnan muut jäsenet ks. liite 1).

Jäsenistö ja vapaaehtoiset

Ihmisoikeusliiton jäsenmäärä kasvoi 129 jäsenellä, ja oli joulukuussa 2019 yhteensä 1086. Yhteisöjäsenien määrässä ei tapahtunut muutosta. Jäsenille ja vapaaehtoisille viestittiin aktiivisesti uutiskirjeiden, sosiaalisen median, sähköpostin ja kirjeiden välityksellä. Syksyllä toteutettiin sähköinen jäsenkysely, johon vastasi 19 % sen saaneista (yhteensä 179 vastausta). Kyselyssä selvitettiin jäsenpolun toimivuutta, kiinnostusta ja kokemuksia jäsenille markkinoiduista tilaisuuksista. Vastauksista ilmeni jäsenistöä yhdistävä huoli Suomen ihmisoikeustilanteesta ja halu toimia ihmisoikeuksien puolustamiseksi. Kyselyn tuloksia hyödynnetään jäsenpalveluiden kehittämisessä.

Vapaaehtoistoimintaa kehitettiin monella saralla: Ihmisoikeusliiton vapaaehtoistoiminnan ohjelma päivitettiin ja suunniteltiin vapaaehtoiskysely vuodelle 2020. Lisäksi käynnistettiin kaksi temaattista vapaaehtoisten toimintaryhmää; Käännöspiiri ja Tapahtumantekijät, jotka lisäävät vapaaehtoisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Jäsenille ja vapaaehtoisille järjestettiin kaksi ihmisoikeuksien teemailtaa, joista yksi käsit-

Ihmisoikeusliiton toimistolla työskenteli vuonna 2019 keskimäärin 13 henkilöä. Järjestön pääsihteerinä toimi Kaari Mattila. Henkilöstöpolitiikkaa toteutettiin Ihmisoikeusliiton henkilöstölinjauksen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjauksen sekä työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti. Yleisavustuksen valittavan alhainen taso suhteessa henkilöstön lukumäärään pysyi rakenteellisena haasteena, jota hallittiin mahdollisimman ennakoivalla henkilöstöpolitiikalla. Henkilöstön työhyvinvointia tuettiin ja vahvistettiin esimerkiksi koulutuksin ja yhteisillä virkistyspäivillä ja tapahtumilla.

Kuva: Jan Ahlstedt

teli syrjinnän vastaista työtä ja toinen oikeutta riittävään toimeentuloon ihmisoikeuskysymyksenä. Lisäksi jäsenillä oli mahdollisuus osallistua kevätseminaariin ja syksyllä järjestettyyn infotilaisuuteen koskien vapaaehtoistoimintaa Ihmisoikeusliitossa. Vapaaehtoiset olivat mukana uudistamassa järjestön nettisivuja sekä osallistuivat aktiivisesti eri tapahtumiin, kuten Maailma kylässä -festivaaleihin, Helsinki Pride-kulkueeseen ja Ihmisoikeusliiton seminaareihin. Ihmisoikeusliiton omiin tapahtumiin jäsenet osallistuivat yhteensä 102 kertaa ja vapaaehtoiset 64 kertaa.

Liitteet

Liite 1: Ihmisoikeusliiton johtokunta 2019

Ihmisoikeusliiton johtokunta 2.5.2019 asti

Reetta Toivanen	puheenjohtaja
Anneli Vuorinen	varapuheenjohtaja
Antti Sajantila	varapuheenjohtaja
Antti Aikio	jäsen
Pentti Arajärvi	jäsen
Lena Bremer	jäsen
Maija Jäppinen	jäsen
Kaisa Koistinen	jäsen
Liisa Murto	jäsen
Tuomas Ojanen	jäsen
Aleksi Pahkala	jäsen
Elina Pirjatanniemi	jäsen
Ruth Santisteban	jäsen
Pamela Slotte	jäsen
Kirsi Tarvainen	jäsen

Ihmisoikeusliiton johtokunta 31.12.2019 asti

Maija Jäppinen	puheenjohtaja
Antti Sajantila	varapuheenjohtaja
Anneli Vuorinen	varapuheenjohtaja
Pentti Arajärvi	jäsen
Lena Bremer	jäsen
Kaisa Koistinen	jäsen
Liisa Murto	jäsen
Tuomas Ojanen	jäsen
Aleksi Pahkala	jäsen
Elina Pirjatanniemi	jäsen
Pamela Slotte	jäsen
Ruth Santisteban	jäsen
Kirsi Tarvainen	jäsen
Reetta Toivanen	jäsen
Tuomas Tuure	jäsen

Liite 2: Saadut avustukset ja sopimustuotot 2019

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Kohdennettu yleisavustus, 230 000 euroa
- Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hanke (2019-2020), 373 000 euroa
- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -hanke (2019-2021), 100 000 euroa

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEa (sosiaali- ja terveysministeriö)

- Yleisavustus, 147 610 euroa
- KokoNainen, sukupuolittuneen väkivallan vastaisen työn toiminta-avustus, 175 000 euroa

Ulkoministeriö

- Kohdennettu yleisavustus, 20 000 euroa

Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama ALL-YOUTH-hanke

- Kampanjapalveluiden tuottamiseen (2018-2019), 64 000 euroa

Helsingin kaupunki

- Selvitys Helsingissä asuvien somalitaustaisten miesten käsityksistä liittyen tyttöjen sukuelinten silpomiseen, 40 000 euroa

Osuuskunta Tradeka

- Apuraha ihmisoikeudet.net -sivuston sisältöjen päivittämiseen ja saavutettavuuden lisäämiseen, 24 000 euroa

Liite 3: Ihmisoikeusliiton lausunnot 2019

- 14.3. Lausunto korkeimmalle hallinto-oikeudelle koskien pakkoavioliitosta kieltäytymistä ja nk. kunniaan liittyvää väkivaltaa Afganistanissa.
- 12.4. Lausunto ulkoministeriölle koskien Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman 25-vuotisarviointia.
- 13.9. Lausunto ulkoministeriölle koskien uudistettua Euroopan sosiaalista peruskirjaa: Suomen viidennentoista määräaikaishraportin laatiminen.
- 16.9. Lausunto ulkoasiainministerin ja ulkomaankauppa- ja kehitysministerin kansalaisjärjestökuulemisessa Suomen tavoitteista ja painopisteistä YK:n yleiskokouksen 74. istuntokaudella.
- 17.9. Lausunto oikeusministeriölle ylimpien laillisuusvalvojien tehtävien jakoa koskevasta työryhmän mietinnöstä.
- 19.9. Lausunto ulkoministeriölle Suomen seitsemännen TSS-määräaikaishraportin laatimisesta
- 20.9. Lausunto ulkoministeriölle Suomen seitsemännen KP-määräaikaishraportin laatimisesta
- 27.9. Lausunto korkeimmalle hallinto-oikeudelle naisten sukuelinten silpomisen riskistä Somaliassa
- 24.10. Lausunto oikeusministeriölle Against Hate -hankkeen suosituluonnoksesta.
- 28.10. Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle kansallisista mediakasvatuksen linjauksista.
- 1.11. Lausunto Suomen vapaaehtoisen välikausiraportin (9/2019) UPR-suositusten toimeenpanosta YK:n ihmisoikeusneuvostolle.

- 4.11.. Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi 2020-2023

- 27.11. Lausunto ulkoministeriölle Suomen perusraportista YK:n sopimusvalvontaelimille

Järjestöjen yhteiset kannanotot ja raportit:

- 17.1. Järjestöjen yhteinen raportti YK:n TSS-komitealle List of Issues Prior to Reporting -asiakirjan valmistelua varten.
- 3.10. Järjestöjen yhteinen, NJKL:n koordinoima kansalaisjärjestöraportti Peking +25

Valiokuntakuulemiset:

- 23.1. Lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle tasa-arvovaltuutetun kertomuksesta eduskunnalle 2018.
- 5.12. Lausunto eduskunnan lakiasiainvaliokunnalle koskien tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltämistä koskevaa kansalaisaloitetta